

Handläggare
Mats Sylwan
Telefon: 08 544 18 24**Till**
Kulturnämnden
2017-09-19

Program för ett jämställt Stockholm 2018 – 2022. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar:

- att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen,
- att förklara beslutet omedelbart justerat.

Robert Olsson
KulturdirektörPatrik Liljegen
Chef kulturstrategiska staben

Sammanfattning

Programmet ska fungera som vägledning när nämnder och bolagsstyrelser planerar sitt arbete för att bättre nå visionen om *Ett Stockholm för alla* när det gäller jämställdhet. Programmets fokusområden tar upp perspektiv som makt och inflytande, ekonomi, utbildning, hälsa, våld samt likvärdig fördelning av välfärden. Kulturförvaltningen berörs närmast av det sjunde området med inriktningsmålet ”Staden ska vara fri från diskriminerande könsstereotyper och strukturella hinder som kan begränsa flickor och pojkar i sina val av kultur- och fritidsaktiviteter”.

Kulturförvaltningen delar programmets analyser samt förslag till genomförande och uppföljning och betonar i svaret att förvaltningen är en strategiskt betydelsefull aktör i stadens jämställdhetsarbete med publika verksamheter som möter stockholmarna på många arenor. Det finns dock behov inom förvaltningens verksamheter av mer kunskap och vägledning om nya utbildningsinsatser, internt för personalgrupper men också för deltagare i olika verksamheter. Det gäller både förebyggande insatser och hur man agerar när man upptäcker missförhållanden, till exempel våld i nära relationer.

Underlag för beslut

Remissvar på ”Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022”.
Remissen inkom till kulturförvaltningen den 26 juni 2017. Dnr:
434-21/2017. Remisstiden sträcker sig till den 25 september
2017.

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben i samråd med
övriga avdelningar inom kulturförvaltningen.

Remissen

Innehåll och syfte

”Program för ett jämställt Stockholm” ska fungera som
vägledning när nämnder och bolagsstyrelser planerar sitt arbete
för att bättre nå visionen om *Ett Stockholm för alla* med fokus på
jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. I
programmets första del beskrivs vilka utmaningar Stockholm har
för att uppnå jämställdhet och stadens övergripande inriktning
inom området. Den andra delen pekar ut sju prioriterade
fokusområden medan den tredje beskriver ansvarsfördelning och
övergripande arbetssätt som ger framgång, samt hur
uppföljningen ska göras.

Programmet kompletterar andra styrdokument som staden
antagit, bland annat ”Kultur i ögonhöjd”, program för barn- och
ungdomskultur i Stockholms stad, samt knyter an till FN:s
deklaration om mänskliga rättigheter och andra internationella
deklarationer om jämställdhet.

Programmet är ett styrdokument för alla stadens nämnder och
bolagsstyrelser och syftar till att utveckla kvaliteten i stadens
verksamheter så att makt, möjligheter och resurser fördelas lika
oberoende av kön.

Fokusområden

Programmet har följande fokusområden:

1. Jämn fördelning av makt och inflytande.
2. Ekonomisk jämställdhet.
3. Jämställd utbildning.
4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
5. Jämställd hälsa.

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.¹
7. Stadens välfärd och service ska vara likvärdig för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Under varje fokusområde anges stadens inriktning och vilka jämställdhetspolitiska frågor som prioriteras de närmaste åren. Kulturförvaltningen berörs närmast av det sjunde området som har följande inriktningsmål:

- 7.1. Stadens verksamheter är fria från fördomar, beteenden, språkbruk och bilder som har sin grund i stereotypa föreställningar om kön eller att det ena könet är överlägset det andra.
- 7.2. Stadens verksamheter har hög kompetens i frågor som rör jämställdhet, genus och normkritik.
- 7.3. Stadens verksamheter är utformade så att de möter flickors och pojkars, kvinnors och mäns behov på likvärdiga villkor.
- 7.4. Staden är fri från diskriminerande könsstereotyper och strukturella hinder som kan begränsa flickor och pojkar i sina val av kultur- och fritidsaktiviteter.
- 7.5. Missgynnade och diskriminerade kvinnor är medvetna om sina rättigheter och möjligheterna att få sina rättigheter tillgodosedda i stadens verksamheter.
- 7.6. Flickors och kvinnors särskilda erfarenheter, behov och utsatthet tas om hand i flyktningmottagandet.

Genomförande, uppföljning och kunskapsöverföring

Programmet anger att nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för implementering av programmet genom arbete med utbildning och jämställdhetsintegrering. Arbetet med att följa upp programmet och jämställdhetsutvecklingen görs i stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi (ILS) och i ordinarie uppföljning för bolagen. I de fall indikatorer eller nyckeltal är individbaserade ska de följas upp könsuppdelat i inriktningsmål.

I verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med de fokusområden som redovisas i programmet. Kommunstyrelsen ansvarar för att i samband med implementering av programmet genomföra introducerande utbildningsinsatser för förvaltnings- och bolagsledningar och nyckelpersoner.

¹ Se Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 - 2020

Metoder och arbetssätt

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram metodstöd för nämnder och bolagsstyrelserns arbete med jämställdhetsintegrering av budgetprocessen och jämställdhetsanalyser. Nämnder och bolagsstyrelser ska använda sig av genusbudgetering och jämställdhetsintegrering i implementering av programmet och i samband med beslutsfattande göra en jämställdhetsanalys. Staden ska arbeta förebyggande för att förhindra att mäns våld mot kvinnor uppstår genom att motverka traditionella normer kring kön.

Kulturförvaltningens synpunkter

Inledning

Kulturförvaltningen instämmer med programmets analyser samt förslag till genomförande och uppföljning. Det är viktigt att staden implementerar nya metoder i jämställdhetsarbetet för att bland annat möta de utmaningar som ett växande och allt mer segregerat Stockholm står inför.

Inom kulturförvaltningen pågår ett kontinuerligt arbete med att nå nya målgrupper. Normmedvetenhet och jämställdhetsanalys är viktiga verktyg för att kunna inspirera unga att välja kultur- och fritidsaktiviteter som bryter stereotypa könsmonster.

Kulturförvaltningen är en strategiskt betydelsefull förvaltning i detta arbete med publika verksamheter som möter stockholmarna på många arenor; bibliotek, kulturskola, museer, utställningar och indirekt genom kulturnämndens stöd till det fria kulturlivet, folkbildning och allmänna samlingslokaler. Det är verksamheter som på olika sätt lyfter fram och diskuterar värdegrundsrelaterade frågor som jämställdhet, mångfald och våld i nära relationer.

Exempel på kulturförvaltningens jämställdhetsarbete

Utåtriktade insatser

Barn, ungdomar och nyanlända är prioriterade målgrupper i förvaltningens utåtriktade jämställdhetsarbete. Kista bibliotek har startat en bokcirkel för ungdom och urvalet har gjorts med fokus att även locka unga pojkar. I Bredäng har den nya bibliotekssatsningen PUNKT127 bidragit till att unga pojkars utlån är högre än på många andra bibliotek. I vissa åldersgrupper har till och med pojkarnas lån varit högre än flickornas vilket är ett trendbrott. Stadsbiblioteket har sedan förra året börjat titta närmare på övergripande lånestatistik fördelat på kön och har

även i enlighet med biblioteksplanens intention inlett ett internt arbete för att öka verksamhetsfokus på ungdomar och unga vuxna, en målgrupp som delvis är svår att nå.

Interna strukturer och utvecklingsinsatser

Flera av avdelningarna har förankrat jämställdhetsfrågorna i sina organisationer genom projekt och framtagna styrdokument men också genom att tillsätta strategiska funktioner. Ett förvaltningsövergripande nätverk har bildats under våren 2017. Syftet med nätverket är att kunna utbyta erfarenheter och goda exempel kring arbetet med jämställdhet som görs eller bör prioriteras inom kulturförvaltningens verksamheter.

Kulturskolan

Kulturskolan har sedan 2015 en jämställdhetsstrategi som arbetar med jämställdhetsfrågor och normmedvetenhet inom verksamheten. Kulturskolans styrande dokument "Lika rättigheter och möjligheter" (2017) innehåller en plan för jämställdhet och mångfald samt en handlingsplan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Styrdokumentet har under året implementerats i avdelningens samtliga verksamheter och en rad insatser genomförs med fokus på kursutbud och utåtriktad verksamhet.

Evenemangsavdelningen

Evenemangsavdelningen arbetar löpande med förebyggande insatser för att motverka sexuella trakasserier i anslutning till festivaler i Stockholm. Sedan projektet "Respekt och självrespekt" som startade 2016 har avdelningen arbetat intensivt mot bland annat sexualbrott. Ett stort antal ungdoms- och fritidsledare, fältassistenter och socialarbetare har tagit del av utbildningen. Avdelningen har även arbetat med polismyndigheten i syfte att få bukt med de samhällsutmaningar som finns med fokus kring sexualbrott. Minskningen av antalet anmälda sexualbrott från 52 (2016) till 9 (2017) tyder på att arbetet varit framgångsrikt. Festivalledningen ser också generellt positiva förändringar i värderingar och attityd bland ungdomarna.

Stockholms stadsbibliotek

Stockholms stadsbibliotek har genomfört egna utbildningar i våldsrelaterade frågor utifrån de risker som personal i öppen verksamhet kan utsättas för. Det finns dock behov inom kulturförvaltningens verksamheter av mer kunskap och vägledning om nya utbildningsinsatser, internt för personalgrupper men också för deltagare i olika verksamheter. Det gäller både förebyggande insatser och hur man agerar när

man upptäcker missförhållanden, till exempel våld i nära relationer.

Kommentarer till programmets mål och fokusområden

Kulturförvaltningen berörs närmast av det sjunde området men ser också att förvaltningen har direkta kopplingar till målen;

1.1 ”Jämn fördelning av makt och inflytande”

I kulturförvaltningens verksamheter ska det säkerställas att kvinnor och män, flickor och pojkar får vara med i lika stor utsträckning och påverka innehåll och former. När det gäller kulturskolans kurser ska flickor och pojkar bli tillfrågade och lyssnade på i samma utsträckning. Detta kräver en medvetenhet och förmåga att göra en analys kring jämställdhet och makt.

3. Jämställd utbildning

3.1 Flickor och pojkar, kvinnor och män gör studie- och yrkesval som bryter stereotypa könsmönster.

3.3 Läromedel och undervisningsmetoder i förskolan och skolan motverkar könsstereotypa attityder och beteenden.

Kulturskolans verksamhet ska i planerande och genomförande se till att flickor och pojkar har samma möjligheter att välja kurser och att de inte begränsas av förväntningar på kön. Kulturskolans medarbetare måste då medvetet kommunicera och motverka stereotypa könsmönster gällande marknadsföring, öppna hus och i bemötandet vid undervisningstillfällena när det gäller konstnärliga uttryck.

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

6.1. Stadens verksamheter är fri från negativa maskulinitetsnormer, som bidrar till att våld uppstår.

I kulturförvaltningens verksamheter ska medarbetare direkt ingripa när kränkningar sker. Kulturförvaltningen har också en viktig roll att kunna erbjuda alternativ till maskulinitetsnormens negativa uttryck som kan leda till hot eller våldsuttryck.

6.5 Stadsmiljön är trygg. Kvinnor och flickor upplever staden som trygg och kan röra sig säkert i staden.

Tryggheten i stadsmiljön rör i stor grad kulturförvaltningens verksamheter, där jämställdhetsanalys och normmedvetenhet säkerställer arbetet med att arbeta för att kulturförvaltningens lokaler ska kännas trygga att ta sig till och vara i. Ett exempel är kulturskolans lokaler, de väntrum/korridorer där unga sitter och väntar upplevas trygga för flickor, pojkar oavsett könsidentitet.

Avslutningsvis välkomnar kulturförvaltningen ett övergripande styrdokument för området och ser att förvaltningen har en viktig roll i detta arbete.

Jämställdhetsanalys

Remissvaret redovisar kulturförvaltningens jämställdhetsarbete och innehåller analyser om och synpunkter på det framtagna förslaget till ett jämställdhetsprogram för Stockholms stad.

Bilagor

Remiss av ”Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022”.
Dnr: 434-21/2017